

ASIANAJOTOIMISTO JOUNI KALLIONIEMI OY

Pohjoinen Hesperiankatu 15 A, 8. krs, 00260 HELSINKI

Markkinaoikeus
Radanrakentajantie 5
00520 Helsinki

MARKKINAOIKEUDELLE

ASIA

Vastaus tekijänoikeutta koskevassa asiassa Dnro 2018/121

VASTAAJA

██████████, jäljempänä **vastaaja** tai ██████████

VASTAAJAN ASIAMIES JA PROSESSIOSOITE

OTM, Joon Puupponen
Asianajotoimisto Jouni Kallioniemi Oy
Pohjoinen Hesperiankatu 15 A, 8. krs, 00260 HELSINKI
Puhelin: (09) 4366 520
Telefaksi: (09) 4366 5210
Gsm: 0400 488 164
Sähköposti: joona.puupponen@kallioniemioy.com

KANTAJAT

Crystalis Entertainment UG (haftungsbeschränkt), jäljempänä **Crystalis**
Scanbox Entertainment A/S, jäljempänä **Scanbox**

jäljempänä *molemmat yhdessä* **kantajat**

KANTAJIEN ASIAMIES JA PROSESSIOSOITE

OTM, Mikko Junno
Asianajotoimisto Hedman Partners Oy
Pitkäsillanranta 3 A, 00530 Helsinki
Puhelin: (09) 177 060
Telefaksi: (09) 629 759
Sähköposti: mikko.junno@hedman-attorneys.com

VASTAUS

VAATIMUKSET

■ vaatii jäljempänä ilmenevin perustein, että markkinaoikeus:

1. hylkää Crystaliksen ja Scanboxin kanteen; ja
2. velvoittaa kantajat yhteisvastuullisesti korvaamaan vastaajan asianosais-, asian selvittely- ja oikeudenkäyntikulut asiassa, laillisine viivästyskorkeineen siitä lukien, kun on kulunut kuukausi tuomion antamisesta asiassa.

KANTEEN KIISTÄMINEN

■ vastustaa kannetta ja kiistää kantajien kannevaatimukset perusteeltaan.

Kanteesta myönnetään määrältään oikeaksi korkeintaan 100 euroa kantajaa kohden eli yhteensä 200 euroa. Kohtuullisena tekijänoikeuslain 57 §:n 1 momentin mukaisena hyvityksenä on pidettävä 50 euroa televisiosarjan jaksoa kohden ja 100 euroa elokuvateosta kohden, mikäli kanne menestyisi joltain osin vastoin ■ käsitystä.

VÄLITUOMION ANTAMINEN ASIASSA

Markkinaoikeutta pyydetään ratkaisemaan välituomiolla se, tuleeko kantajien kanne hylätä oikeuden väärinkäytön perusteella. Toissijaisesti kanne pyydetään ratkaisemaan välituomiolla sen perusteella, ovatko kantajat joka tapauksessa esittäneet kannevaatimuksensa liian myöhään.

Kantajista ainoastaan Crystalis on saanut markkinaoikeuden 7.7.2016 antaman tietojenluovutus päätöksen nro 425/16, Dnro 2016/12 nojalla teleoperaattorilta [REDACTED] yksityiselämän suojan piiriin kuuluvia henkilötietoja.¹ Tietojenluovutus päätöksen mukaisesti Crystalis on saanut käyttää sen nojalla saamiaan tietoja ainoastaan selvittäessään ja esittäessään sille televisiosarjojen tuotantoyhtiöltä siirtyneitä oikeuksia koskevia Suomen tekijänoikeuslakiin perustuvia vaatimuksia Suomessa.

Kantajat ovat toimineet vastoin tietojenluovutus päätöstä. Kyse on ilmeisesti jo vuosia jatkuneesta toimintamallista, jossa kantajat yhdessä yhteisen asiamiehen välityksellä käyttävät hyväkseen vastoin salassapitosäännöksiä yksityiselämän suojan piiriin kuuluvia henkilötietoja – saadakseen näin itselleen oikeudettomasti taloudellista etua.

Koska kantajat ovat saaneet käyttöönsä ilmeisesti useiden tuhansien yksityishenkilöiden tietoja ja käyttävät niitä vastoin tietojenluovutus päätöksiä, on asialla myös suurta yhteiskunnallista merkitystä yksityiselämän suojan toteutumisen kannalta.

Aiempi oikeuskäytäntö on osoittanut, että aito mahdollisuus puolustautua kantajien oikeudettomilta vaatimuksilta edellyttää todennäköisesti laajaa teknistä todistelua ja mittavan, kymmeniä tuhansia euroja maksavan prosessin.

Asianosaisten oikeudenkäynnin kuluriskin ja [REDACTED] oikeussuojan toteutumisen kannalta voidaan pitää perusteltuna, että asiassa ei turhaan lausuta ja oteta vastaan laajaa teknistä todistelua, jos koko kanne tulisi joka tapauksessa hylätyksi oikeuden väärinkäytön perusteella tai sen perusteella, että kantajat ovat esittäneet kannevaatimuksensa liian myöhään.

---

¹ Liite 1: MAO:425/16

Sisällys

VASTAUS	2
VÄLITUOMION ANTAMINEN ASIASSA	3
PERUSTELUT	5
1. Aluksi	5
2. Kantajien menettelyssä on kyse oikeuden väärinkäytöstä	5
2.1. Yksityiselämän suojasta lyhyesti	5
2.2. Oikeuden väärinkäytön kieltö ja sen seuraamukset	6
2.3. Yhteystietojen käyttöä koskevat oikeudelliset lähtökohdat	6
2.4. Kantajat ovat käyttäneet oikeudetta [REDACTED] yksityiselämän suojan piiriin kuuluvia henkilöitä	8
2.5. Olisiko Scanboxilla ollut oikeutta saada [REDACTED] henkilöitä?	9
2.6. Asiamiestä koskee sama salassapitovelvoite kuin päämiestä	9
2.7. Asianajotoimisto Hedman Partners Oy:n henkilörekisteristä	10
2.8. Kantajien menettelyä on pidettävä niin moitittavana, ettei sille tule antaa oikeussuojaa	12
3. Kantajat ovat esittäneet vaatimuksensa liian myöhään	13
4. Scanboxilla ei ole asiavaltuutta	16
5. Onko IP-osoite [REDACTED] ollut [REDACTED] liittymän osoite?	16
6. Kohtuullisen hyvityksen määrästä	16
7. Oikeudenkäyntikulut	18
8. Voidaanko kanne hylätä oikeuden väärinkäytön perusteella?	18
9. Lopuksi	19
TODISTELU	19
ALLEKIRJOITUS	20
LIITTEET	20

2.2. Oikeuden väärinkäytön kielto ja sen seuraamukset

Oikeuden väärinkäytön kielto on yleinen ja vakiintunut periaate. Lainsäädännöstä oikeuden väärinkäytön ilmentymänä on pidetty esimerkiksi oikeustoimilain 33 §:ää, jonka mukaisesti kunnianvastainen ja arvoton oikeustoimi on pätemätön.

Oikeuskirjallisuudessa² katsotun mukaisesti oikeuden väärinkäyttö tarkoittaa oikeuksien aktiivista käyttöä tilanteessa, jossa oikeuden käyttöä ei voida hyväksyä, koska se loukkaa toisen suojattua oikeutta. Teon moitittavuus voi perustua myös siihen, että se loukkaa yhteiskunnan perustavaa laatua olevia arvoja, kuten demokraattista yhteiskuntajärjestystä tai perusoikeuksia.

Oikeuden väärinkäyttö on menettelyä, joka on muodollisesti sallittua oikeuden käyttämistä, mutta jota yksittäistapauksessa ei voida hyväksyä, koska toiminnassa ei oteta riittävässä määrin huomioon toisten oikeuksia tai yhteiskunnan perusarvoja. Seuraamuksena on oikeussuojan epääminen toimilta, jotka loukkaavat toisen oikeutta.

Tekijänoikeuden käyttäminen toisen perusoikeutta merkittävästi loukkaavalla tavalla voidaan katsoa olevan tekijänoikeuden väärinkäyttöä.³

Nyt käsillä olevassa asiassa kantajat ovat käyttäneet oikeuksiaan⁴ loukaten samalla [REDACTED] perustuslain 10 §:n mukaista yksityiselämän suojaa ja siten myös yhteiskunnan perustavaa laatua olevia arvoja. Kantajilta tulee evätä oikeussuoja [REDACTED] oikeutta ja yksityiselämän suojaa loukkaavilta toimilta.

2.3. Yhteystietojen käyttöä koskevat oikeudelliset lähtökohdat

Tekijänoikeuslain 60 a §:n nojalla voidaan poikkeuksellisesti määrätä luovutettavaksi henkilötietojen sekä viestinnän ja siihen liittyvien liikennetietojen suojan piiriin kuuluvia yksityisten henkilöiden tietoja. Huomioon on kuitenkin otettava teleliittymien haltijoiden perustuslain 10 §:ssä suojattujen yksityisyyden ja viestinnän luottamuksellisuuden piiriin kuuluvat rajoitukset, jotka koskevat kyseisten tietojen laillista käyttämistä.

---

² Linna, Tuula: Oikeuden väärinkäytön kielto ja sen sovelluksia, Lakimies 4/2004 s. 622 – 638.

³ Still, Viveca: Tekijänoikeuden väärinkäytöstä, Defensor Legis, N:o 4/2008, s. 617.

⁴ Tosin Scanboxin osalta asiavaltuus esittää hyvitysvaatimuksia on edelleen epäselvä.

Kyse on salassa pidettävistä tiedoista ja niiden käytössä on noudatettava henkilötietojen suojaa koskevaa lainsäädäntöä.⁵

Tekijänoikeuslain 60 a §:n 2 momentin mukaisesti yhteystietoja tietojenluovutuspäätöksen nojalla saaneeseen sovelletaan, mitä tietoyhteiskuntakaareissa säädetään viestinnän luottamuksellisuudesta ja yksityisyyden suojasta, viestien ja tunnistamistietojen käsittelystä, tietoturvasta, ohjauksesta ja valvonnasta, pakkokeinoista sekä rangaistuksista.

Tietoyhteiskuntakaaren VI osassa (136 - 162 §:t) säädetään viestinnän luottamuksellisuudesta ja yksityisyyden suojasta. Tietoyhteiskuntakaaren 137 §:n 1 momentin mukaisesti sähköisten viestien ja välitystietojen käsittely on sallittua ainoastaan käsittelyn tarkoituksen vaatimassa laajuudessa eikä sillä saa rajoittaa luottamuksellisen viestin ja yksityisyyden suojaa enempää kuin on välttämätöntä.

Markkinaoikeuden päätöksen MAO:333/17 perusteluiden mukaisesti on erityisen tärkeää sekä viestinnän vapauden turvaamisen näkökulmasta että väitetyn loukkaajan oikeusturvan kannalta, että viestinnän harjoittamiseen puuttuville toimille asetetaan riittävät edellytykset ja että asiassa noudatettava menettely sisältää takeet kaikkien osapuolten oikeuksien huomioon ottamisesta.⁶

Korkein oikeus on todennut ratkaisun KKO 2017:85 perusteluiden kohdassa 11., että tekijänoikeuslain 60 a §:n tarkoittamissa tietopyynnöissä on kyse peruslain 10 §:ssä suojatun yksityisyyden ja viestinnän luottamuksellisuuden piiriin kuuluvista tiedoista.⁷

Markkinaoikeuden ja korkeimman oikeuden oikeuskäytännön mukaisesti tietojen käsittelyä rajoittaa keskeinen periaate, jonka mukaan sähköisten viestien ja välitystietojen käsittely on sallittua ainoastaan käsittelyn tarkoituksen vaatimassa laajuudessa eikä sillä saa rajoittaa luottamuksellisen viestin ja yksityisyyden suojaa enempää kuin on välttämätöntä.

Myös unionin tuomioistuimen oikeuskäytännössä on korostettu viestinnän luottamuksellisuutta rajoittavan sääntelyn suppeaa tulkintaa siten, että henkilötietojen suojaa koskevat poikkeukset ja rajoitukset toteutetaan täysin välttämättömän rajoissa

---

⁵ **Liite 2:** Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2018:2, s. 56

⁶ **Liite 3:** MAO:333/17

⁷ **Liite 4:** KKO 2017:85

ja varmistetaan eri perusoikeuksien välinen tasapaino sekä suhteellisuusperiaatteen noudattaminen.⁸

2.4. Kantajat ovat käyttäneet oikeudetta [REDACTED] yksityiselämän suojan piiriin kuuluvia henkilötietoja

Markkinaoikeus on antanut ainoastaan Crystaliksen hakemuksesta 7.7.2016 päätöksen nro 425/16, Dnro 2016/120.

Päätöksen perusteluissa on todettu, mm. että:

Teleliittymän haltijalle aiheutuvia haittoja rajoittaa se, että tekijänoikeuden haltija saa käyttää luovutettavia tietoja vain loukkauksen selvittämiseen ja vaatimusten esittämiseen sekä että väärinkäytösten estämiseksi tekijänoikeuden haltijaan sovelletaan tietoyhteiskuntaaaren säännöksiä viestinnän luottamuksellisuudesta ja yksityisyyden suojasta, viestin ja tunnistamistietojen käsittelystä sekä tietoturvasta.

Päätöslauselman mukaisesti:

Crystalis Entertainment UG (haftungsbeschränkt) saa käyttää sille edellä mainituin tavoin luovutettavia yhteystietoja ainoastaan selvittäessään ja esittäessään sille televisiosarjojen tuotantoyhtiöltä siirtyneitä oikeuksia koskevia Suomen tekijänoikeuslakiin perustuvia vaatimuksia Suomessa.

Vastoin markkinaoikeuden päätöstä kantajat ovat kuitenkin nostaneet yhdessä kanteen [REDACTED] vastaan, vaikka tekijänoikeuslain 60 a §:n nojalla saatuja yhteystietoja olisi saanut käyttää **ainoastaan Crystaliksen** tekijänoikeuslakiin perustuvien vaatimusten esittämiseen. Kantajat ovat loukanneet [REDACTED] perustuslailla ja tietoyhteiskuntaaaren säännöksillä tarkemmin turvattua yksityiselämän suojaa.

---

⁸ Esimerkiksi unionin tuomioistuimen tuomio yhdistetyissä asioissa Tele2 ja Watson ym. 21.12.2016, C-203/15 ja C-698/15, EU:C:2016:970, kohdat 89 ja 96, tuomio 19.4.2012, Bonnier Audio AB ym., C-461/10, EU:C:2012:219, kohdat 59 ja 60, tuomio 29.1.2008, Promusicae, C-275/06, EU:C:2008:54, kohdat 68 ja 70.

2.5. Olisiko Scanboxilla ollut oikeutta saada [REDACTED] henkilötietoja?

Markkinaoikeus on tuoreessa oikeuskäytännössään punninnut sekä kansallisten oikeuden asettamia rajoituksia että unionin oikeuden ja erityisesti EU-tuomioistuimen tiukentuneen linjan vaikutuksia arvioitaessa sitä, millä edellytyksillä teleliittyminen haltijoiden yhteystietoja voidaan luovuttaa oikeudenhaltijoille.

Markkinaoikeuden 12.6.2017 antamassa päätöksessä MAO:333/17, Dnro 2016/761 hakijan tietojenluovutushakemus hylättiin kokonaisuudessaan. Markkinaoikeus on päätöksen MAO:333/17 perusteluissa todennut, että:

Tekijänoikeuslain 60 a §:ään sisältyvällä oikeudenloukkauksen merkittävyyskynnyksellä on pyritty kohdistamaan menettelyt riittävän moitittaviin, tietyn vakavuusasteen ylittäviin tekoihin. Merkittävässä määrin -kriteerin täyttymistä tulee arvioida kunkin teleliittymän ja tässä tapauksessa IP-osoitetta koskevan havainnon osalta erikseen, ottaen arvioinnissa huomioon sekä oikeudenhaltijan että kunkin teleliittymän haltijan edellä mainitut intressit.

Tuoreen oikeuskäytännön perusteella on todennäköistä, ettei merkittävyyskynnys [REDACTED] yhteystietojen luovuttamiseksi olisi ylittynyt, jos Scanbox olisi pyrkinyt hankkimaan IP-osoitteen [REDACTED] liittymän haltijan yhteistiedot tekijänoikeuslain 60 a §:n nojalla. Lisäksi on epäselvää, olisiko Scanboxilla ollut asiavaltuutta tietojenluovutus päätöksen saamiseksi – saati tekijänoikeuslain nojalla hyvitysvaatimuksien esittämiseen.

2.6. Asiamiestä koskee sama salassapitovelvoite kuin päämiestään

Asianajajan ja asianajotoimistossa toimivien avustajien salassapitovelvollisuutta on säännelty mm. asianajajalain 5 c §:ssä sekä rikoslain 38 luvun 1 §:ssä.

Asianajajalain 5 c §:n 1 momentin mukaisesti asianajaja tai hänen apulaisensa ei saa luvattomasti ilmaista sellaista yksityisen tai perheen salaisuutta, josta hän tehtävässään on saanut tiedon. Kyseistä pykälää koskevien esitöiden mukaisesti yksityisen salaisuuden piiri on hyvin laaja (HE 94/1993 vp, s. 243):

Yksityinen tai perheen salaisuus voisi olla lähes mikä tahansa yksityisen henkilön tai hänen perheensä taloutta, terveydentilaa, ihmissuhteita tai muuta sellaista asiaa koskeva seikka, joka ei ole yleisesti tiedossa.

Luvan ilmaisemiselle voi antaa ainoastaan ”salaisuuden herra” eli tässä tapauksessa ■■■■■. ■■■■■ ei ole antanut suostumustaan sille, että kantajien asiamies jakaa hänen yksityiselämän suojan piiriin kuuluvia henkilötietoja eri päämiestensä kesken.

Yksityishenkilön salaisuuksia ei saa hankkia lainvastaisin keinoin, eikä käyttää niitä oikeudetta. Kun asiamies saa käyttöönsä salassa pidettävän tiedon, on asiamiehen varmistettava, että se on saatu käyttöön laillisin perustein ja että sitä saadaan käyttää toimeksiannon hoidossa. Asiamies on toisin sanoen velvollinen noudattamaan niitä aineellisoikeudellisia säännöksiä, jotka suojaavat salaisuuksiksi katsottavia tietoja. Jos päämies on salassapitosäännösten nojalla tai sopimuksensa perusteella salassapitovelvollinen joistakin tiedoista, on myös asiamies sidottu samankaltaiseen salassapitovelvollisuuteen.⁹

Asianajotoimisto Hedman Partners Oy:n menettelystä ja epäilyistä henkilötietojen väärinkäytöstä on ilmeisesti vireillä ainakin yksi valvonta-asia valvontalautakunnassa.

2.7. Asianajotoimisto Hedman Partners Oy:n henkilökisteristä

Asianajotoimisto Hedman Partners Oy:n ylläpitää *oikeudenloukkausten selvittämiseen ja korvausten perimiseen perustuvaa rekisteriä*, joka käsittää useiden tuhansien henkilöiden yksityiselämän suojan piiriin kuuluvia henkilötietoja.¹⁰ Henkilökisteriin on kerätty luonnollisten henkilöiden yhteistiedot teleoperaattoreilta tekijänoikeuslain 60 a §:n mukaisella menettelyllä.

Henkilötietolain 5 §:ssä on säädetty rekisterinpitäjälle velvollisuus käsitellä henkilötietoja laillisesti, noudattaa huolellisuutta ja hyvää tietojenkäsittelytapaa sekä toimia muutoinkin niin, ettei rekisteröidyn yksityiselämän suojaa ja muita yksityisyyden

⁹ Ylönen, Markku: Asianajajaoikeus (2014), s. 68

¹⁰ Asianajotoimisto Hedman Partners Oy ei ole suostunut toimittamaan kyseisestä rekisteristä ilmeneviä henkilötietoja niitä henkilökisterilain 26 §:n nojalla pyytäneelle yksityishenkilölle. Tietosuojavaltuutettu on velvoittanut Asianajotoimisto Hedman Partners Oy:n luovuttamaan ne päätöksellään Dnro 694/452/17. Ks. tarkemmin **liitteet 6 – 8**.

suojan turvaavia perusoikeuksia rajoiteta ilman laissa säädettyä perustetta. Sama velvollisuus on sillä, joka itsenäisenä elinkeinon- tai toiminnanharjoittajana toimii rekisterinpitäjän lukuun.

██████ henkilötietoja on käsitelty Asianajotoimisto Hedman Partners Oy:n Eetu Ahosen antaman selvityksen mukaan seuraavasti:

Scanbox Entertainment A/S:n vaatimus ████████ kohtaan on tehty Crystalis Entertainmentin esittämien vaatimusten rinnalla yhteisen asiamiehen välityksellä. ████████ henkilötietoja ei ole luovutettu oikeudenhaltijoille, vaan oikeudenhaltijat ovat ainoastaan saaneet tiedon, että oikeudenloukkauksiin käytetyn IP-osoitteen liittymä on yksilöity. Samoin on menetelty myös markkinaoikeuden tuomioon 55/17 johtaneessa asiassa, eikä markkinaoikeus nähnyt asiassa huomautettavaa.

Väitteitä voidaan pitää erikoisina.

Henkilötietolain 3 §:n mukaisesti henkilötietojen käsittelyllä tarkoitetaan muun muassa henkilötietojen keräämistä, tallentamista, järjestämistä, käyttöä, siirtämistä ja luovuttamista sekä muita henkilötietoihin kohdistuvia toimenpiteitä.

Väitteistä saa käsityksen, että markkinaoikeus olisi arvioinut ja hyväksynyt sen, että kantajista vain toisen tekijänoikeuslain 60 a §:n nojalla saamia teleliittymän haltijan yksityiselämän suojan piiriin kuuluvia tietoja voisi käyttää molempien kantajien hyväksi tietojenluovutus päätöksen päätöslauselmasta poiketen.

Todellisuudessa kantajien yhteisellä asiamiehellä ei ole oikeutta edes kertoa siitä, että hän on saanut tietoonsa ████████ yksityiselämän suojan piiriin kuuluvia tietoja. Molemmat kantajat ovat tästä huolimatta hyväksyneet sen, että ainoastaan toisen kantajan laillisin keinoin saamia yhteistietoja on käsitelty ja käytetty molempien kantajien vaatimusten esittämiseksi.

2.8. Kantajien menettelyä on pidettävä niin moitittavana, ettei sille tule antaa oikeussuojaa

Kantajat ovat käyttäneet vastoin tietojenluovutus päätöstä MAO:425/16 [REDACTED] yksityiselämän suojan piiriin kuuluvia henkilötietoja, jotta myös Scanbox voisi kohdistaa yhdessä Crystaliksen kanssa väitettyihin tekijänoikeuden loukkauksiin perustuvia vaateita [REDACTED]. Kantajien menettely osoittaa selvää piittaamattomuutta teleliittymien haltijoiden perustuslailla turvattua yksityiselämän suojaa kohtaan.

Kantajien menettelyä on pidettävä myös yhteiskunnallisilta vaikutuksilta erityisen vahingollisena, koska kyse on ilmeisesti yksittäistapauksia laajemmasta toiminnasta, joka perustuu yksityishenkilöiden perustuslain 10 §:n suojaa nauttivien henkilötietojen ja viestinnän suojan alaan kuuluvien tietojen väärinkäytölle.¹¹

Asiantilaan tulisi saada selvä muutos, jotta teleliittymien haltijoiden yksityisyyden suojan toteutuisi salassapitosäännösten, EU-oikeuden ja markkinaoikeuden antamien tietojenluovutus päätösten edellyttämällä tavalla.

Kun liittymän haltijan yhteystiedot luovutetaan hakemusasiana ilman mahdollisuutta edes puolustautua, on tiedot näin saaneella taholla oltava korostunut velvollisuus ja vastuu siitä, että saatua tietoa ei käytetä oikeudetta ja vastoin tietojenluovutus päätöstä. Muussa tapauksessa kyse on kunnianttomasta ja arvottomasta menettelystä, jolle ei tule antaa oikeussuojaa.

Kaiken edellä lausutun perusteella on katsottava, että kantajien menettelyssä on kokonaisuutena arvioituna kyse sellaisesta oikeuden väärinkäytöstä, jolle ei voida antaa oikeussuojaa. Kanne tulisi hylätä jo yksinomaan tällä perusteella.

---

¹¹ Kantajat ovat menelleet vastaavasti tietävästi myös ainakin markkinaoikeuden 7.2.2017 antamalla tuomiolla MAO:55/17, Dnro 2016/95 ratkaistussa asiassa, jossa kantajien kaikki vaatimukset hylättiin. Kyseinen tapaus osoittaa kiistatta sen, ettei nyt käsillä oleva riita-asia on ainoa tapaus, jossa kantajat ovat yhteisen asiamiehen avustuksella käyttäneet ainoastaan toiselle kantajalle luovutettuja henkilötietoja oikeudetta molempien kantajien hyväksi.

3. Kantajat ovat esittäneet vaatimuksensa liian myöhään

Kantajat ovat esittäneet tekijänoikeuslain 57 §:n 1 momentin mukaiset 1.000 euron ja 750 euron suuruiset hyvitysvaatimuksensa ensimmäisen kerran vasta 22.3.2018 päivätyllä kanteellaan, vaikka markkinaoikeus on antanut jo 7.7.2016 tietojenluovutusta koskevan päätöksen nro 425/16, eli yli 20 kuukautta aiemmin.

Koska kyse on yksityisoikeudellisesta saatavasta, jossa on tekijänoikeuslain 57 §:n 1 momentin sanamuodon mukaisesti kyse *kohtuullisesta hyvityksestä*, tulee ilman lain nimenomaista säännöstäkin katsoa, että myös yksilöity vaatimus on esitettävä *kohtuullisessa ajassa* siitä, kun vaatimus olisi voitu esittää.

Väitetyn oikeudenloukkaajan oikeusturvan toteutumisen kannalta tämä on ehdottoman tärkeää. Liittymän haltijalla on oltava mahdollisuudet tehokkaasti puolustautua oikeudettomilta vaatimuksilta.

Tietojen luovuttamista koskevassa 60 a §:ssä on todettu, että pyydetyt yhteystiedot tulee antaa ilman aiheetonta viivytystä. Säännös on perusteltu, jotta voidaan puuttua tehokkaasti mahdollisiin oikeudenloukkauksiin. Tämän tavoitteen toteutumisen kannalta olisi sisäisesti ristiriidassa ja kestämaton ajatus, että tekijänoikeuden haltijalla olisi yhteystiedot näin saatuaan oikeus odottaa vuosikausia ennen kuin se esittäisi yksilöidyn vaatimuksensa väitetystä oikeudenloukkauksesta.

Väitettyjen tekijänoikeudenloukkausten tekijöiden oikeussuojan kannalta olisi kestämatontä, että lopullisia vaatimuksia voisi ”pantata” jopa vuosikausia.

Korkein oikeus on antanut tuoreen ennakkoratkaisun KKO 2016:69 vaatimusten esittämisen ajankohdasta:

Myydyssä kiinteistössä oli havaittu laatuvirheitä. Ostajat olivat pian virheiden havaitsemisen jälkeen ilmoittaneet niistä myyjille ja varanneet tilaisuuden esittää myöhemmin tarkemmin yksilöityjä vaatimuksia niiden perusteella. He olivat ilmoittaneet vaatimustensa sisällöstä myyjille vasta noin vuoden kuluttua virheiden havaitsemisesta. Tuomiosta ilmenevillä perusteilla Korkein oikeus katsoi, että ostajat olivat menettäneet oikeutensa vedota virheisiin.

Korkein oikeus on perustellut ratkaisuaan yksilöityjen vaatimusten esittämisen osalta muun muassa seuraavasti:

Ostajien olisi kuitenkin pitänyt täydentää virheilmoitustaan vaatimusten osalta, kun heillä oli ollut kohtuullinen aika hankkia kirjeessä viitattu kustannusarvio. Ostajat ovat täsmentäneet vaatimuksiaan vasta käräjäoikeudelle 23.10.2013 toimittamassaan haastehakemuksessa eli noin vuosi alapohjan virheiden havaitsemisen jälkeen ja lähes kymmenen kuukautta edellisen yhteydenoton jälkeen.

Kyseinen ratkaisu on koskenut yksityishenkilöiden välistä kiinteistön kauppaa. Kantajat ovat yrityksiä, joiden osalta kohtuullista vaatimusten esittämisaikaa voidaan pitää vielä lyhyempänä.

Lähtökohtana on pidettävä myös tekijänoikeusvalvonnassa sitä, että vaatimuksen esittäjän tulee toimia aktiivisesti ja huolellisesti. Korkeimman oikeuden ennakkoratkaisusta KKO 2016:69 ilmeneville oikeusohjeille voidaan siten antaa merkitystä myös nyt käsillä olevaan asiaan.

Ajan kuluminen vaikeuttaa vastuukysymysten selvittelyä ja todistelua ja voi perustaa teleliittymän haltijalle oikeutetun luottamuksen siihen, että mahdolliset oikeudenloukkaukset – tässä tapauksessa yhden elokuvateoksen ja kahden televisiosarjan jakson väitetty jakaminen vertaisverkossa – ovat oikeudenhaltijoille merkityksettömiä.

Vasta saatuaan tiedon vaatimusten sisällöstä teleliittymän haltija voi arvioida niiden aiheellisuutta ja ottaa niihin kantaa. Teleliittymän haltijan kannalta on olennaista saada tieto ennen muuta siitä, vaaditaanko häneltä rahamääräistä hyvitystä. Teleliittymän haltijan on tärkeää saada tieto myös rahamääräisen vaatimuksen määrästä kohtuullisessa ajassa.

Teleliittymän haltijan kannalta voi olla käytännössä hyvin vaikea esittää vastatodistelua osattomuudestaan väitettyihin loukkauksiin, jos vaatimuksia ei esitetä kohtuullisessa ajassa siitä, kun teleliittymän haltijan yhteystiedot on luovutettu tekijänoikeuslain 60 a §:n nojalla.

Myös opetus- ja kulttuuriministeriö on kiinnittänyt niin kutsuttujen tekijänoikeuskirjeiden saajien oikeusturvan toteutumiseen huomiota seuraavasti:

Joskus kirjeessä tarkoitetun teon ja hyvitysvaatimuksen välillä on saattanut kulua hyvin pitkä aika, enimmillään jopa 2 vuotta. Tämä viivästyminen on vaikeuttanut asian selvittämistä muun muassa siksi, että tietojen paikkaansa pitävyyttä ei enää itse muista, eikä niiden voi tarkistaa teleyritykseltä, koska kyseiset tiedot on jo hävitetty. Tänä aikana myös osoite, modeemi ja muut elämäntilanteet ovat ehtineet muuttua.¹²

[...]

15) Kirjevalvonnassa varmistetaan, että kaikki kirjevalvontaan osallistuvat toimijat pyrkivät vähentämään menettelyn viiveitä niin, että havaittua tekijänoikeudenloukkausta koskeva asia saadaan selvitettyä ja sovittua kohtuullisessa ajassa. Tämä merkitsee sitä, että kussakin tapauksessa haetaan yhteystiedot riittävän tuoreiden tekijänoikeuden loukkausten selvittämiseksi. Kirjeen lähettämisen nopeus on keskeistä kirjeiden saajien oikeusturvan kannalta. Toimistojen ei tulisi ottaa hoitaakseen useampia tapauksia, kuin mitä ne pystyvät käsittelemään kohtuullisen ajan kuluessa.¹³

Kantajien käyttämä Asianajotoimisto Hedman Partners Oy on myöntänyt suosituksen olevan myös heidän mielestä erittäin tärkeä.¹⁴

Edellä esitetyt seikat puoltavat tulkintaa siitä, että kantajat ovat menettäneet oikeutensa vaatia kohtuullista hyvitystä, kun kannevaatimuksia ei ole esitetty kohtuullisessa ajassa. Teleliittymien haltijoiden oikeusturvan toteutuminen on otettava arvioinnissa huomioon.

¹² Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2018:2, s. 31

¹³ Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2018:2, s. 56

¹⁴ <http://www.saitkokirjeen.fi/ajankohtaista/uutinen/13/hedman-partners-toteuttaa-tekijaenoikeuskirjeiden/>

4. Scanboxilla ei ole asiavaltuutta

Epäselväksi on jäänyt se, onko toisena kantajana Scanbox Entertainment Denmark A/S vai esimerkiksi Scanbox Entertainment Finland Oy. Haastehakemuksessa ei ole yksilöity kantajien yritystunnuksia. Kanne tulee joka tapauksessa hylätä Scanboxin hyvitysvaatimuksen osalta asiavaltuuden puuttumisen perusteella.¹⁵

Tekijänoikeuslain 7 §:n mukainen tekijäolettama ei voi perustaa Scanboxille asiavaltuutta esittää tekijänoikeuslain 57 §:n nojalla hyvitysvaatimuksia. Kantajien kirjallisessa todisteessa K3 vaikuttaisi lisäksi olevan myös useiden muiden tahojen tuotemerkkejä.

Kun kantaja perustaa vaatimuksensa ulkomaisen oikeudenhaltijan sille myöntämään oikeuteen, kantajan oikeus on voitava johtaa esimerkiksi tuottajalta, jonka päätoimipaikka tai vakituinen asuinpaikka on Bernin sopimusvaltiossa.

5. Onko IP-osoite [REDACTED] ollut [REDACTED] liittymän osoite?

Kantajat eivät ole toimittaneet kanteensa tueksi näyttöä siitä, että Elisa Oyj olisi vahvistanut [REDACTED] teleliittymän IP-osoitteen olleen [REDACTED] ajankohtana 4.2.2016 klo 07:37:54 (UTC). Kantajien tulee näyttää väite toteen. Vasta tämän jälkeen on prosessiekonomisista syistä perusteltua ottaa yksilöidysti kantaa kantajien virheellisiin väitteisiin ja väitettyihin jakohavaintoihin kyseisestä IP-osoitteesta.

6. Kohtuullisen hyvityksen määrästä

Kantajat ovat perustelleet pitkällisesti sitä, minkä takia heidän käsityksensä mukaan tekijänoikeuslain 57 §:n 1 momentin mukaisen hyvityksen tulisi olla 500 euroa televisiosarjan jaksoa kohden ja 750 euroa elokuvaa kohden.

---

¹⁵ Scanboxin tekijänoikeuslain 57 §:n mukainen hyvitysvaatimus on jätetty aiemminkin tutkimatta puuttuvan asiavaltuuden nojalla markkinaoikeuden 7.2.2017 antamalla tuomiolla MAO:55/17, Dnro 2016/95. Tuomio on lainvoimainen.

Todellisuudessa markkinaoikeus on arvioinut vastaavien argumenttien perusteella kohtuullisen hyvityksen määrän jo aiemmissa tapauksissa – jopa täysin samojen kantajien ollessa asianosaisina – ja päätenyt kokonaisharkinnan lopputuloksena siihen, että kohtuullisena hyvityksenä oikeudenhaltijoille on pidettävä 50 euroa televisiosarjan jaksoa kohden ja 100 euroa elokuvateosta kohden.

Ei ole perusteita poiketa kohtuullisten hyvitysten osalta moninkertaisesti väitetyn oikeudenloukkaajan vahingoksi markkinaoikeuden oikeuskäytäntöön verrattuna.

Hyvitysvaatimuksen määrän arviointi tulee tehdä kokonaisharkinnan perusteella. Markkinaoikeuden oikeuskäytännön¹⁶ mukaisesti hyvityksen määrää alentavana seikkana pitää ensinnäkin sitä, että vastaaja on väitetysti osallistunut elokuvan ja kahden televisiosarjan jakson välittämiseen yhdessä muiden BitTorrent-vertaisverkon käyttäjien kanssa parven jäsenenä, eikä vastaaja ole voinut vaikuttaa siihen, kuinka paljon muita lataajia torrent-parvessa on ollut.

Vastaajan ei ole edes väitetty taloudellisesti hyötynneen tai pyrkineen hyötymään siitä, että väitetysti hänen lataamansa tiedostot ovat osaltaan mahdollistaneet kantajien teosten lataamisen BitTorrent-vertaisverkossa. Huomioon tulee lisäksi ottaa se, ettei tiedossa ole, kuinka moneen IP-osoitteeseen kysymyksessä olevia tiedostoja on tosiasiallisesti jaettu ja kuinka paljon dataa verkossa on kokonaisuutena jaettu väitetysti vastaajan IP-osoitteesta.

Oikeudenkäymiskaaren 17 luvun 2 §:n 3 momentin mukaan, jos yksityisoikeudellisen saatavan määrästä ei ole saatavissa uskottavaa näyttöä taikka se olisi saatavissa vain vaikeuksin tai asian laatuun nähden kohtuuttomilla kustannuksilla tai kohtuuttomalla vaivalla, tuomioistuim arvioi määrän.

Edellä lausutun mukaisesti kohtuullisena hyvityksenä on pidettävä elokuvateoksen osalta 100 euroa ja 50 euroa televisiosarjan jaksoa kohden, mikäli kanne menestyisi perusteen osalta.

---

¹⁶ Korkein oikeus ei myöntänyt valituslupaa markkinaoikeuden 4.7.2016 antamalle tuomiolle MAO:419/16, Dnro: 2015/628. Tuomio on lainvoimainen.

Markkinaoikeus on päätenyt kokonaisharkinnan jälkeen myös 15.9.2017 antamassaan tuomiossaan MAO:565/17, Dnro: 2016/137 siihen, että kohtuullinen hyvitys on 100 euroa yhdestä elokuvateoksesta, jota on saatettu luvattomasti yleisön saataviin BitTorrent-vertaisverkossa.

7. Oikeudenkäyntikulut

Sovintoneuvotteluiden käyminen on mahdollista vasta sen jälkeen, kun kantajat ovat todentaneet olevansa oikeutettuja vaatimaan itselleen hyvitystä tekijänoikeuslain 57 §:n nojalla ja esittäneet lopulliset vaatimuksensa. Kantajat ovat esittäneet kannevaatimuksensa ensimmäisen kerran vasta 22.3.2018 päivätyssä haastehakemuksessaan. Näin ollen asiassa ei ole ollut mahdollista edes teoriassa käydä sovintoneuvotteluita ennen kanteen vireille tuloa.

Mikäli vastoin käsitystämme kantajien kanne menestyisi perusteen osalta, ei se poista sitä, että kantajat ovat loukanneet [REDACTED] yksityiselämän suojaa, mitoittaneet vaatimuksensa väärin ja käynnistäneet kaikissa tapauksissa tarpeettoman oikeudenkäynnin. Näin ollen kaikki oikeudenkäyntikulut tulee määrätä yksinomaan kantajien vastattaviksi.

8. Voidaanko kanne hylätä oikeuden väärinkäytön perusteella?

Kantajien laitettua kanteensa vireille, ovat asiamiehet käyneet keskinäistä kirjeenvaihtoa asiassa. Kantajien asiamies on 18.4.2018 sähköpostitse kiistänyt, että [REDACTED] henkilötietoja olisi käytetty väärin ja esittänyt samalla seuraavan väitteen:

Markkinaoikeus ei ole toimivaltainen tuomioistuim ratkaisemaan henkilötietojen käsittelyn lainmukaisuutta, eikä tämä väite estä kanteen hyväksymistä.

Ajatus on pysäyttävä.

[REDACTED] henkilötietoja on kiistatta käsitelty ja käytetty myös Scanboxin vaatimusten esittämiseksi, vaikka tietojenluovutus päätöksen mukaisesti saatuja [REDACTED] yhteystietoja olisi saanut käyttää ainoastaan Crystaliksen hyväksi.

Jo yksinomaan tämä seikka on käsityksemme mukaan riittävä peruste sille, että kantajien menettelyä on pidettävä niin vakavana oikeuden väärinkäyttönä, ettei sille voida antaa oikeussuojaa. Kyse on perusoikeussuojaa nauttivien salassa pidettävien tietojen väärinkäytöstä.

Yhteiskunnalliselta merkitykseltä erityisen huolestuttavaa on se, että kantajat ovat voineet menetellä vastaavasti lukuisissa muissa tapauksissa. Teleliittymien haltijoiden yksityiselämän suojan toteutuminen on turvattava kaikissa kyseisten tietojen käsittelyvaiheissa. Tietoja tulee voida käyttää ainoastaan lain sallimissa ja välttämättömyyden rajoissa, liittymien haltijoiden perusoikeuksia kunnioittaen.

Nyt käsillä olevassa asiassa on painavat perusteet hylätä kanne oikeuden väärinkäytön perusteella. ■■■■■ salassa pidettävien henkilötietojen väärinkäyttöä ei valitettavasti voi enää tehdä tyhjäksi. Sen seurauksena voidaan kuitenkin evätä oikeussuoja toimilta, jotka loukkaavat hänen oikeutta ja yhteiskunnan perustavia arvoja, jokaisen oikeutta yksityiselämään ja viestinnän luottamuksellisuutta.

9. Lopuksi

Kantajien menettelyssä on edellä käsitellyn mukaisesti kyse oikeuden väärinkäytöstä, jonka seuraamuksena kanne tulee hylätä.

Ainoastaan siinä tapauksessa, että kantajien menettelylle annettaisiin oikeussuojaa, on tarpeen ottaa näyttöä vastaan ja arvioida sitä, mikä merkitys on kantajien teknisellä todistelulla.

Todettakoon selvyuden vuoksi, että ■■■■■ todistelu perustumaan muun muassa hänen sekä henkilötodistajien kertomuksiin siitä, miten ■■■■■ internetyhteyttä on voinut käyttää ■■■■■ lisäksi vapaasti useat muut tahot. ■■■■■ ottaa tarvittaessa prosessin edetessä vielä tarkemmin kantaa kantajien tekniseen todisteluun ja siitä haastehakemuksessa tehtyihin virheellisiin johtopäätelmiin.

TODISTELU

Tämän kaltaisissa asioissa on yleensä prosessiekonomisesti järkevää pyrkiä ennen todisteiden nimeämistä hahmottelemaan tarkemmin se, mistä asianosaiset haluavat riidellä. Mainitusta syystä johtuen ■■■■■ nimeää todistelunsa sen jälkeen, kun selviää, miltä osin kantajat kiistävät ■■■■■ edellä esittämän tapahtumien kuvauksen ja sen esittämät vaatimukset.

PAIKKA JA PÄIVÄYS

Helsingissä, 26. päivänä huhtikuuta 2018

ALLEKIRJOITUS

██████████

LAATI

Joonas Puupponen

OTM, lupalakimies, Helsinki

██████████ asiamiehenä

LIITTEET**1. MAO:425/16**

- Tietojenluovutus päätös on annettu ainoastaan Crystalikselle, joka olisi saanut käyttää päätöksen nojalla teleoperaattorilta saamia tietoja ainoastaan päätöslauselman mukaisesti.
- Tietojen luovutus päätöksen nojalla saaneeseen sovelletaan muun muassa tietoyhteiskuntakaaren säännöksiä viestinnän luottamuksellisuudesta ja yksityisyyden suojasta.
- Kantajat ovat toimineet tietojenluovutus päätöksen vastaisesti ja hyödyntäneet näin saatuja liittymien haltijoiden tietoja yhteisen asiamiehen välityksellä molempien kantajien vaatimusten esittämiseksi.

2. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2018:2

- Tekijänoikeusvalvonnassa on otettava huomioon myös teleliittymien haltijoiden perusoikeussuojan toteutuminen ja mahdolliset vaatimukset on esitettävä kohtuullisessa ajassa.

- Tekijänoikeuslain 60 a §:n nojalla saaduissa tiedoissa on kyse salassa pidettävistä tiedoista ja niiden käytössä on noudatettava henkilötietojen suojaa koskevaa lainsäädäntöä.

3. MAO:333/17

- Kyseisessä tapauksessa tekijänoikeuslain 60 a §:n mukainen merkittävyyskynnys ei ylittynyt yhdenkään IP-osoitteen osalta.
- Viestinnän vapauden turvaamisen näkökulmasta sekä väitetyn oikeuden loukkaajan oikeusturvan kannalta erityisesti on tärkeää, että viestinnän harjoittamiseen puuttuville toimille asetetaan riittävät edellytykset ja että asiassa noudatettava menettely sisältää takeet kaikkien osapuolten oikeuksien huomioon ottamisesta.
- Oikeudenkäytössä on varmistettava unionin oikeusjärjestyksessä suojattujen eri perusoikeuksien välinen tasapaino sekä yleisten oikeusperiaatteiden, kuten suhteellisuusperiaatteen noudattaminen.
- Viestinnän ja siihen liittyvien liikennetietojen luottamuksellisuuden periaatteesta poikkeava toimenpide voi olla sallittu ainoastaan, jos se on **välttämätön, asianmukainen ja oikeasuhtainen** demokraattisen yhteiskunnan toimenpide. Toimenpiteen on lisäksi oltava ”**ehdottomasti**” oikeassa suhteessa sen tarkoitukseen nähden.
- Markkinaoikeus on vielä todennut unionin tuomioistuimen tavoin, että suhteellisuusperiaatteen noudattaminen perustuu myös unionin tuomioistuimen vakiintuneeseen oikeuskäytäntöön, jonka mukaan **yksityiselämän kunnioitusta koskevan perusoikeuden suoja unionin tasolla edellyttää**, että henkilötietojen suojaa koskevat poikkeukset ja rajoitukset on toteutettava **täysin välttämättömän rajoissa**.

4. KKO 2017:85

- Tietoyhteiskuntakaaren 137 §:n 1 momentin mukaisesti sähköisten viestien ja välitystietojen käsittely on sallittua **ainoastaan** käsittelyn tarkoituksen vaatimassa laajuudessa eikä sillä saa rajoittaa luottamuksellisen viestin ja yksityisyyden suojaa enempää kuin on **välttämätöntä**.
- Kyse on perustuslain 10 §:n mukaisen yksityiselämän suojan piiriin kuuluvista tiedoista.
- Korkeimman oikeuden, markkinaoikeuden ja unionin oikeuden mukaisesti: henkilötietojen suojaa koskevat poikkeukset ja rajoitukset on toteutettava

täysin välttämättömän rajoissa ja varmistettava eri perusoikeuksien välinen tasapaino sekä suhteellisuusperiaatteen noudattaminen.

5. MAO:55/17

- Kantajat ovat aiemminkin yhteisen asiamiehen avustuksella käyttäneet ainoastaan toiselle kantajalle luovutettuja henkilötietoja oikeudetta molempien kantajien hyväksi.
- Kantajien kanne hylättiin perusteettomana.
- Scanboxilla ei ollut edes asiavaltuutta vaatia tekijänoikeuslain nojalla kohtuullista hyvitystä.

6. Tietosuojavaltuutetun päätös Dnro 594/452/17 (13.9.2017)

- Kantajien asiamiehen tulee luovuttaa henkilörekisteristään henkilötietolain 26 §:n nojalla kaikki henkilötiedot niitä itsestään pyytäneelle hakijalle.

7. Valitus tietosuojavaltuutetun päätöksestä Dnro 594/452/17 (20.10.2017)

- Kantajien asiamies on myöntänyt, että heidän henkilörekisterin tiedot eivät välttämättä koske liittymän haltijaa, vaan tiedot voivat koskea yhtä hyvin täysin ulkopuolisten henkilöiden henkilötietoja. Vertaa ilmoitusta henkilötietolain 9 §:n rekisterinpitäjää koskevaan virheettömyysvaatimukseen, johon myös tietosuojavaltuutettu on kiinnittänyt huomiota lausunnossaan.

8. Tietosuojavaltuutetun lausunto päätöksestä Dnro 594/452/17 (27.11.2017)

- Henkilötietojen käsittelyn yleisestä laillisuusvaatimuksesta johtuva edellytys on, että tiedot voidaan saada laillisesti.
- Tiedon kohteella on oltava oikeus saada kantajien asiamiehen henkilörekisteristä itseään koskevat henkilötiedot henkilötietolain tarkastusoikeuden nojalla.
- Yksityishenkilöistä tekijänoikeuslain 60 a §:n nojalla kerätyissä henkilötiedoissa ei ole kyse ”valittajan päämiehen henkisen omaisuuden täytöntöönpanoa turvaavista salaisuuksista”.

9. Ilta-Sanomien artikkeli (1.12.2017)

- Kantajat ja kantajien asiamies ovat todellisuudessa itsekin ymmärtäneet, ettei oikeudetta saatuja tietoja voida hyödyntää.